

Euroopan unionin virallinen lehti

C 147

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

57. vuosikerta

16. toukokuuta 2014

Sisältö

II Tiedonannot

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDONANNOT

Euroopan komissio

2014/C 147/01	Menettelyn aloittaminen (Asia M.7000 – Liberty Global / Ziggo) ⁽¹⁾	1
2014/C 147/02	Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen (Asia M.7145 – Veolia Environnement/Dalkia International) ⁽¹⁾	2

IV Tiedotteet

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDOTTEET

Euroopan komissio

2014/C 147/03	Euron kurssi	3
2014/C 147/04	Kilpailunrajoituksia ja määrävää markkina-asemaa käsittelevän neuvonantajan kokouksessaan 17. helmikuuta 2014 antama lausunto alustavasta päätösluonnoksesta asiassa C.39398 – VISA MIF – Esittelijä: Malta	4
2014/C 147/05	Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus – Visa MIF (AT.39398)	5

FI

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

2014/C 147/06	Tiivistelmä komission päätöksestä, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia AT.39398 Visa MIF) (tiedoksiannettu numerolla C(2014) 1199 final)	7
---------------	--	---

V Ilmoitukset

KILPAILUPOLITIIKAN TOTEUTTAMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

Euroopan komissio

2014/C 147/07	Valtiontuki – Latvian tasavalta – Valtiontuki SA.36612 (2014/C) (ex 2013/NN) – Latvian Citadele- ja Parex-pankeille myöntämä ilmoittamaton tuki – Kehotus huomautusten esittämiseen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti ⁽¹⁾	11
---------------	--	----

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

II

*(Tiedonannot)*EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDONANNOT

EUROOPAN KOMISSIO

Menettelyn aloittaminen**(Asia M.7000 – Liberty Global / Ziggo)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

(2014/C 147/01)

Komissio päätti 8. toukokuuta 2014 aloittaa menettelyn edellä mainitussa asiassa todettuaan, että ilmoitettu yrityskeskittymä herättää vakavia epäilyjä sen soveltuvuudesta sisämarkkinoille. Menettelyn aloittaminen käynnistää niin sanotun toisen vaiheen tutkimuksen, joka koskee ilmoitettua yrityskeskittymää, eikä vaikuta asiassa annettavaan lopulliseen päätökseen. Menettelyn aloittamista koskeva päätös on annettu komission asetuksen (EY) N:o 139/2004⁽¹⁾ 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla.

Komissio pyytää kolmansia osapuolia esittämään ehdotettua yrityskeskittymää koskevat huomautuksensa.

Huomautusten on oltava komissiolla 15 päivän kuluessa tämän ilmoituksen julkaisemisesta. Huomautukset voidaan lähettää komissiolle faksilla (+32 22964301) tai postitse viitteellä M.7000 – Liberty Global / Ziggo seuraavaan osoitteeseen:

Euroopan komissio
Kilpailun PO (DG COMP)
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1 ("sulautuma-asetus").

Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen
(Asia M.7145 – Veolia Environnement/Dalkia International)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2014/C 147/02)

Komissio päätti 7. toukokuuta 2014 olla vastustamatta edellä mainittua keskittymää ja todeta sen sisämarkkinoille soveltuvaksi. Päätös perustuu neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004⁽¹⁾ 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Päätöksen koko teksti on saatavilla vain englannin kielellä ja se julkistetaan sen jälkeen kun siitä on poistettu mahdolliset liikesalaisuudet. Päätös on saatavilla:

- komission kilpailun pääosaston verkkosivuilla (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>); sivuilla on monenlaisia hakukeinoja sulautumapäätösten löytämiseksi, muun muassa yritys-, asianumero-, päivämäärä- ja alakohtaiset hakemistot,
- sähköisessä muodossa EUR-Lex-sivustolta (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) asiakirjanumerolla 32014M7145. EUR-Lex on Euroopan unionin oikeuden online-tietokanta.

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

IV

(Tiedotteet)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDOTTEET

EUROOPAN KOMISSIO

Euron kurssi ⁽¹⁾

15. toukokuuta 2014

(2014/C 147/03)

1 euro =

	Rahayksikkö	Kurssi		Rahayksikkö	Kurssi
USD	Yhdysvaltain dollaria	1,3659	CAD	Kanadan dollaria	1,4845
JPY	Japanin jeniä	139,17	HKD	Hongkongin dollaria	10,5882
DKK	Tanskan kruunua	7,4644	NZD	Uuden-Seelannin dollaria	1,5786
GBP	Englannin puntaa	0,81520	SGD	Singaporen dollaria	1,7108
SEK	Ruotsin kruunua	8,9740	KRW	Etelä-Korean wonia	1 401,78
CHF	Sveitsin frangia	1,2227	ZAR	Etelä-Afrikan randia	14,1337
ISK	Islannin kruunua		CNY	Kiinan juan renminbiä	8,5090
NOK	Norjan kruunua	8,1050	HRK	Kroatian kunaa	7,5910
BGN	Bulgarian leviä	1,9558	IDR	Indonesian rupiaa	15 599,43
CZK	Tšekin korunaa	27,440	MYR	Malesian ringgitiä	4,4064
HUF	Unkarin forinttia	303,62	PHP	Filippiinien pesoa	59,797
LTL	Liettuan litiä	3,4528	RUB	Venäjän ruplaa	47,4450
PLN	Puolan zlotya	4,1792	THB	Thaimaan bahtia	44,333
RON	Romanian leuta	4,4328	BRL	Brasilian realia	3,0197
TRY	Turkin liiraa	2,8466	MXN	Meksikon pesoa	17,6440
AUD	Australian dollaria	1,4589	INR	Intian rupiaa	80,9842

⁽¹⁾ Lähde: Euroopan keskuspankin ilmoittama viitekurssi.

Kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevän neuvoa-antavan komitean kokouksessaan 17. helmikuuta 2014 antama lausunto alustavasta päätösluonnoksesta asiassa C.39398 – VISA MIF

Esittelijä: Malta

(2014/C 147/04)

- (1) Neuvoa-antava komitea yhtyy huolenaiheisiin, jotka komissio on esittänyt Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesti neuvoa-antavalle komitealle 5. helmikuuta 2014 toimittamassaan päätösluonnoksessa.
 - (2) Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että Visa Europea koskeva menettely voidaan saattaa päätökseen asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdan mukaisella päätöksellä.
 - (3) Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että Visa Europen esittämät sitoumukset ovat asianmukaisia, tarpeellisia ja oikeasuhteisia ja että niistä pitäisi tehdä Visa Europea oikeudellisesti sitovia.
 - (4) Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että Visa Europen esittämien sitoumusten perusteella komission toimille yhtiötä vastaan ei ole enää perusteita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan 2 kohdan soveltamista.
 - (5) Neuvoa-antava komitea pyytää komissiota ottamaan huomioon muut keskustelussa esiin tuodut seikat.
 - (6) Neuvoa-antava komitea suosittelee tämän lausunnon julkaisemista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
-

Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus⁽¹⁾**Visa MIF (AT.39398)**

(2014/C 147/05)

Johdanto

(1) Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003⁽²⁾ 9 artiklan 1 kohdan mukainen päätösluonnos osoitetaan Visa Europe Limitedille, jäljempänä "Visa Europe", ja se liittyy osaan menettelyistä asiassa AT.39398 – Visa MIF.

(2) Komission 28. marraskuuta 2006 omasta aloitteestaan vireille paneman tutkimuksen jälkitoimena komissio aloitti 6. maaliskuuta 2008 menettelyn monenvälisesti sovitusta toimituspalkkioista (multilaterally agreed interchange fees, jäljempänä "MIF-palkkiot"), joita sovelletaan automaattisesti rajat ylittäviin ja joissakin tapauksissa kotimaisten myyntipisteiden maksutapahtumiin, joita suoritetaan Euroopan talousalueella, jäljempänä "ETA", VISA-merkkisillä maksukorteilla.

(3) Vuonna 2009 annetun ensimmäisen väitetiedoksiannon jälkeen komissio teki 8. joulukuuta 2010 asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdan mukaisen ensimmäisen päätöksen, jolla tietyt sitoumukset, jotka koskivat henkilöasiakkaiden online-korteilla suorittamiin maksutapahtumiin liittyviä alueiden sisäisiä ja tiettyjä kotimaisia MIF-palkkioita, tehtiin Visa Europea sitoviksi⁽³⁾. Komissio jatkoi henkilöasiakkaiden luottokortteihin sovellettavia MIF-palkkioita koskevaa tutkimustaan.

(4) Komissio lähetti 31. heinäkuuta 2012 Visa Europelle täydentävän väitetiedoksiannon, jossa se ilmoitti alustavana näkemyksenään, että Visan MIF-järjestelmässä asetettuja MIF-palkkioita ja tiettyjä sääntöjä, joita sovelletaan VISA-merkkisillä henkilöasiakkaiden luottokorteilla ETA-alueella sijaitsevista liikkeistä suoritettaviin maksutapahtumiin, ei voida vapauttaa SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdassa määrätystä kiellosta.

Asiakirjoihin tutustuminen

(5) Elokuussa 2012 Visa Europelle myönnettiin pääsy asiakirjoihin DVD-levyllä. Se pyysi pääsyä myös: 1) komission vuonna 2010 tekemän vastaanottajapankkeja koskevan selvityksen, jäljempänä "vastaanottajaselvitys", tuloksiin ja 2) komission vuonna 2008 kauppiaille eri maksutapojen hyväksymisestä aiheutuvia kustannuksia ja hyötyjä koskevaan selvitykseen, jäljempänä "kustannus selvitys", liittyviin asiakirjoihin.

Vastaanottajaselvitykseen tutustuminen datahuoneessa

(6) Kilpailun pääosasto vastasi Visa Europen pyyntöön ehdottamalla erillisten datahuoneiden järjestämistä siten, että Visa Europen ulkoiset oikeudelliset neuvonantajat saisivat tutustua ainoastaan vastaanottajaselvityksessä vastaanottajapankkien antamiin anonyymeiksi muutettuihin laadullisiin tietoihin, ja sen ulkoiset taloudelliset neuvonantajat saisivat tutustua ainoastaan määrällisiin tietoihin. Visa Europen ulkoiset oikeudelliset neuvonantajat saivat tammikuussa 2013 oikeuden tutustua osaan vastaanottajapankkien tiedoista korttitapahtumien rajat ylittävän vastaanoton osalta.

(7) Vastaanottajapankkien muiden tietojen osalta Visa Europe kuitenkin ilmoitti olevansa eri mieltä kilpailun pääosaston kanssa datahuoneen tietyistä käyttöehdoista ja saattoi asian tutkittavakseni päätöksen 2011/695/EU 7 artiklan mukaisesti. Erityisesti Visa Europe pyysi minua: a) sallimaan kunkin vastaanottajaselvitykseen osallistuneen pankin maan paljastamisen ulkoisille neuvonantajilleen, b) muuttamaan sääntöä, jonka mukaan ulkoiset oikeudelliset neuvonantajat saisivat tutustua ainoastaan laadullisiin tietoihin ja ulkoiset taloudelliset neuvonantajat ainoastaan määrällisiin tietoihin.

⁽¹⁾ Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan tehtävästä ja toimivaltuuksista tietyissä kilpailuasioista koskevissa menettelyissä 13 päivänä lokakuuta 2011 annetun Euroopan komission puheenjohtajan päätöksen 2011/695/EU (EUVL L 275, 20.10.2011, s. 29) 16 ja 17 artiklan mukaisesti.

⁽²⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1).

⁽³⁾ Ks. kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus 26. marraskuuta 2010 (EUVL C 79, 12.3.2011, s. 6).

(8) Torjuin pyynnön a, koska oli olemassa vakava riski vastaanottajaselvitykseen osallistuneiden pankkien identiteetin paljastumisesta, jos niiden alkuperämaa paljastettaisiin. Visa Europe ei ollut liioin osoittanut, että tieto pankkien alkuperämaista olisi ollut välttämätön sen puolustautumisoikeuksien toteutumiselle. Pynnön b osalta totesin, että Visa Europen ulkoisille oikeudellisille ja taloudellisille neuvonantajille pitäisi antaa pääsy kaikkien tietoon datahuoneissa, koska ehdotetut rajoitukset eivät vaikuttaneet olosuhteisiin nähden oikeutetuilta luottamuksellisten tietojen suojelemiseksi, ja toisaalta Visa Europen puolustautumisoikeuksien kannalta oli tärkeää, että oikeudelliset ja taloudelliset neuvonantajat pystyivät keskustelemaan keskenään tarkastelemistaan asiakirjoista.

Kustannus selvitykseen tutustuminen

(9) Kilpailun pääosasto torjui pyynnön saada tutustua kustannus selvityksen asiakirjoihin. Se katsoi, että kyseiset asiakirjat eivät kuuluneet komission asiakirja-aineistoon, niitä ei käytetty eikä niihin viitattu täydentävässä väitetiedoksiannossa eivätkä ne sisältäneet mitään vapauttavia elementtejä. Koska kustannus selvityksen tarjouseritelmässä kuitenkin viitattiin Visa Europea vastaan aloitettuihin menettelyihin ja kun otetaan huomioon komission asiakirja-aineistoon tutustumisesta annetun tiedonannon⁽¹⁾ 8 kappaleessa vahvistettu määritelmä, katsoin kustannus selvityksen asiakirjojen kuuluvan komission asiakirja-aineistoon. Totesin kuitenkin, että kaikkia näistä asiakirjoista ei tarvitse antaa Visa Europelle tutustuttavaksi. Komission ja sopimuspuolen välinen kirjeenvaihto, joka sisältää arvioita sopimuspuolen tehtävistä tai liittyy tutkimuksen taloudellisiin näkökohtiin, komission ja sen asiantuntijoiden välinen sisäistä pohdintaa koskeva kirjeenvaihto ja muu luonteeltaan alustava asiakirja-aineisto luokitellaan sisäiseksi asiakirjoiksi, joihin ei saa tutustua⁽²⁾.

Täydentävään väitetiedoksiantoon vastaamiseen määräaika

(10) Visa Europe vastasi osiin täydentävästä väitetiedoksiannosta helmikuussa 2013, kun kilpailun pääosasto oli pidentänyt alkuperäistä 12 viikon vastausaikaa.

Sitoumukset

(11) Visa Europe ehdotti 10. toukokuuta 2013 sitoumuksia komission esittämien ongelmien korjaamiseksi. Komissio julkaisi 14. kesäkuuta 2013 asetuksen (EY) N:o 1/2003 27 artiklan 4 kohdan mukaisen tiedonannon⁽³⁾ ja sai 17 vastausta kolmansilta, joiden etua asia koskee. Visa Europe lähetti muutetun sitoumusehdotuksen marraskuussa 2013.

(12) Komission päätösehdotuksessa vahvistetaan tarjotut sitoumukset Visa Europea sitoviksi neljän vuoden ajaksi. Päätöksen oleellinen sisältö on, että ei ole enää perusteita komission toimille, jotka koskevat Visa Europen asettamia MIF-palkkioita, joita sovelletaan VISA-merkkisillä maksukorteilla suoritettaviin rajat ylittäviin maksutapahtumiin ETA-alueella, ja Visa Europen rajat ylittävää korttitapahtumien vastaanottoa koskevia sääntöjä.

(13) Tätä asiaa koskevan menettelyn osapuolet eivät ole esittäneet minulle ehdotettuihin sitoumuksiin liittyviä pyyntöjä tai kanteluja⁽⁴⁾.

(14) Tämän vuoksi katson, että tämän asian kaikkien osapuolten menettelylliset oikeudet ovat toteutuneet.

Tehty Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 2014.

Wouter WILS

⁽¹⁾ Komission tiedonanto oikeutta tutustua komission asiakirja-aineistoon koskevista säännöistä EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan, ETA-sopimuksen 53, 54 ja 57 artiklan ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 soveltamistapauksissa (EUVL C 325, 22.12.2005, s. 7).

⁽²⁾ Asiakirja-aineistoon tutustumisesta annetun tiedonannon 12 kappale.

⁽³⁾ Komission tiedonanto – julkaistu neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 27 artiklan 4 kohdan nojalla asiassa AT.39398 – VISA MIF (EUVL C 168, 14.6.2013, s. 22).

⁽⁴⁾ Päätöksen 2011/695/EU 15 artiklan 1 kohdan mukaan menettelyn osapuolet, jotka asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan mukaisesti tarjoavat sitoumuksia, voivat saattaa asian kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan tutkittavaksi missä tahansa menettelyn vaiheessa menettelyllisten oikeuksiensa tosiasiallisen toteutumisen varmistamiseksi.

**Tiivistelmä komission päätöksestä,
annettu 26 päivänä helmikuuta 2014,
Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan ja ETA-sopimuksen
53 artiklan mukaisesta menettelystä**

(Asia AT.39398 Visa MIF)

(tiedoksiannettu numerolla C(2014) 1199 final)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(2014/C 147/06)

Komissio antoi 26 päivänä helmikuuta 2014 päätöksen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä. Komissio julkaisee osapuolten nimet ja päätöksen olennaisen sisällön sekä mahdollisesti määrättävät seuraamukset neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003⁽¹⁾ 30 artiklan säännösten mukaisesti. Se ottaa huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

(1) Asiassa on kyse Visa Europe Limitedin, jäljempänä "Visa Europe", käyttöön ottamista monenvälisesti sovitusta toimituspalkkioista (multilaterally agreed interchange fees), jäljempänä "MIF-palkkiot", joita sovelletaan alueiden sisäisiin, tiettyihin kotimaisiin⁽²⁾ ja Visa Europen alueella myönnettyjen ETA-alueen ulkopuolisten⁽³⁾ maksukorttien maksutapahtumiin, jotka on suoritettu henkilöasiakkaiden Visa-luottokorteilla ja -pankkikorteilla, sekä rajat ylittävää korttitapahtumien vastaanottoa koskevista säännöistä.

1. ALUSTAVASTI ESITETYT KILPAILUONGELMAT

(2) Komissio päätteli 3 päivänä huhtikuuta 2009 päivätyssä väitetiedoksiannossaan, jäljempänä "väitetiedoksianto", alustavasti, että Visa Europe oli rikkonut SEUT-sopimuksen 101 artiklaa ja ETA-sopimuksen 53 artiklaa ottamalla käyttöön MIF-palkkiot.

(3) Komissio teki 8 päivänä joulukuuta 2010 asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan nojalla päätöksen, jäljempänä "pankkikorttisolouksia koskeva päätös". Päätöksellä tehtiin neljän vuoden ajaksi seuraavat sitoumukset Visa Europea oikeudellisesti sitoviksi: i) menettelyn soveltamisalaan kuuluviin henkilöasiakkaiden pankkikorttitapahtumiin sovellettavien MIF-palkkioiden painotettu keskiarvo rajoitetaan 0,20 prosenttiin ja ii) verkostoja koskeviin sääntöihin tehdään tiettyjä muutoksia ja/tai niitä koskevat muutokset pidetään voimassa.

(4) Komissio muotoili uudelleen ja täsmensi 31 päivänä heinäkuuta 2012 päivätyssä täydentävässä väitetiedoksiannossaan, jäljempänä "täydentävä väitetiedoksianto", henkilöasiakkaiden luottokortteihin sovellettavia MIF-palkkioita koskevia väitteitään. Lisäksi se laajensi menettelyn koskemaan alueiden välisten (tai kansainvälisten) MIF-palkkioiden suoraa soveltamista tapauksissa, joissa kauppiat toimivat ETA-alueella, ja esitti alustavana näkemyksensä, että Visa Europe oli rikkonut SEUT-sopimuksen 101 artiklaa ja ETA-sopimuksen 53 artiklaa.

(5) Tosiasiaa toimituspalkkion maksaa korttitapahtuman vastaanottava kauppiaan pankki, jäljempänä "vastaanottaja", kortinhaltijan pankille, jäljempänä "kortinmyöntäjä", kustakin kauppiaan liikkeessä maksukortilla suoritetusta maksutapahtumasta. Kun kortinhaltija käyttää maksukorttia ostaakseen tavaroita tai palveluja kauppialta, kauppias maksaa vastaanottajalle palvelumaksun. Vastaanottaja ottaa itselleen osan maksusta (vastaanottajan marginaali), toimittaa osan (MIF-palkkion) kortinmyöntäjälle ja pienen osuuden järjestelmän operaattorille (tässä tapauksessa Visalle). Kauppialta veloittava palvelumaksu määräytyy käytännössä pääosin MIF-palkkion mukaan.

⁽¹⁾ EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

⁽²⁾ Tällä hetkellä Alankomaissa, Belgiassa, Irlannissa, Islannissa, Italiassa, Latviassa, Luxemburgissa, Maltalla, Ruotsissa ja Unkarissa.

⁽³⁾ Nämä ovat ETA-alueella sijaitsevilla liikkeillä Visa Europen alueeseen kuuluvissa ETA-alueen ulkopuolisissa maissa myönnettyillä henkilöasiakkaiden Visa-korteilla suoritettuja maksutapahtumia. Visa Europen alueeseen kuuluvat ETA-maat, Andorra, Färsaaret, Grönlanti, Israel, Monaco, San Marino, Svalbard ja Jan Mayen, Sveitsi, Turkki ja Vatikaanivaltio.

(6) Alustavassa arvioinnissa esitettiin huoli siitä, että MIF-palkkioiden tarkoituksena ja seurauksena on kilpailun tuntuva rajoittaminen korttitapahtumien vastaanottomarkkinoilla, mikä on epäedullista kauppiaille ja välillisesti myös heidän asiakkailleen. Luomalla kaikille vastaanottajille yhteisen, merkittävän kustannustekijän MIF-palkkiot näyttävät nostavan tasoa, jonka pohjalta vastaanottajat määrittävät kauppiailta veloitettavan palvelumaksun. Komission alustavan arvioinnin mukaan Visa Europen MIF-palkkiot eivät ole objektiivisesti tarkasteltuna välttämättömiä. Vastaanottomarkkinoiden kilpailua rajoittavaa vaikutusta tehostaa MIF-palkkioiden vaikutus verkostoon ja korttien myöntämismarkkinoihin. Vaikutusta vahvistavat myös verkostoja koskevat säännöt ja käytännöt: kaikkien korttien hyväksymisvelvollisuus (nk. HACR-sääntö), lisämaksukielto (nk. NDR-sääntö), samojen palkkioiden periminen kaikilta korttityypeiltä (blending⁽¹⁾) ja vastaanottomarkkinoiden segmentointi rajat ylittävää korttitapahtumien vastaanottoa rajoittavien sääntöjen vuoksi⁽²⁾. Väitetiedoksiannon ja täydentävän väitetiedoksiannon mukaan MIF-palkkiot eivät myöskään täyttäneet poikkeuksen myöntämiselle SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan nojalla asetettuja vaatimuksia eli eivät tehostaneet toimintaa niin, että kuluttajille jäisi kohtuullinen osuus saatavasta hyödyistä.

(7) Visa Europen järjestelmässä rajat ylittävien korttitapahtumien vastaanottajat joutuvat noudattamaan sääntöä, joka velvoittaa soveltamaan maksutapahtumamaassa sovellettavia MIF-palkkioita. Säännön mukaan rajat ylittävien korttitapahtumien vastaanottajien on lähtökohtaisesti sovellettava joko maakohtaisia MIF-palkkioita tai alueiden sisäisiä MIF-palkkioita tai rekisteröityjä kotimaisia MIF-palkkioita. Visa-kortin myöntävät ja tapahtuman vastaanottavat jäsenet maksutapahtumamaassa ja rajat ylittävien korttitapahtumien vastaanottajat voivat poiketa kotimaisista MIF-palkkioista tai maakohtaisista MIF-palkkioista tekemällä kahdenvälisiä sopimuksia, joissa sovitaan toimitusmaksujen alentamisesta tai poistamisesta. Rajat ylittävien korttitapahtumien vastaanottajat ovat kuitenkin yleensä epäedullisessa asemassa, jos ne haluavat tehdä tällaisen kahdenvälisen sopimuksen, koska heillä ei todennäköisesti ole vahvoja yhteyksiä kotimaisiin kortinmyöntäjiin. Sellaisissa maissa, joissa on merkittäviä kotimaisien vastaanottajien kanssa tehtyjä kahdenvälisiä sopimuksia, rajat ylittävien korttitapahtumien vastaanottajien olisi tyyppillisesti sovellettava korkeampia maakohtaisia tai alueiden sisäisiä MIF-palkkioita tai rekisteröityjä kotimaisia MIF-palkkioita. Sääntö katsotaan myös alueelliseksi ja tarkoitukseltaan ja vaikutukseltaan hintarajoitukseksi, mikä estää vastaanottajia niissä maissa, joissa MIF-palkkiot ovat alhaisempia, tarjoamasta palvelujaan muissa maissa hinnoilla, jotka heijastavat niiden alhaisia MIF-palkkioita. Kun otetaan huomioon tavoite maksujen sisämarkkinoiden toteuttamisesta, tämä on erittäin vakava rajoitus, joka vaikuttaa perusteettomalta. Tällainen keinoitekoisen vastaanottajamarkkinoiden osittaminen tuottaa haittaa kuluttajille, koska kauppiaiden on maksettava korkeampia hintoja vastaanotopalveluista. Siksi komissio katsoi täydentävässä väitetiedoksiannossa alustavasti, että tämän säännön tarkoitus ja sisältö on säilyttää kansallisten markkinoiden segmentointi rajoittamalla rajat ylittävien korttitapahtumien vastaanottajien markkinoille tuloa ja hintakilpailua.

2. SITOUUKSIA KOSKEVA PÄÄTÖS

(8) Visa Europe esitti 10 päivänä toukokuuta 2013 asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan mukaisesti sitoumuksia, joilla voidaan ratkaista komission havaitsemat kilpailuongelmat.

(9) Komissio julkaisi 14 päivänä kesäkuuta 2013 *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* asetuksen (EY) N:o 1/2003 27 artiklan 4 kohdan mukaisen tiedonannon, jossa se esitteli yhteenvedon asiasta ja ehdotetut sitoumukset sekä kehotti asianomaisia kolmansia osapuolia lähettämään huomautuksensa sitoumuksista kuukauden kuluessa julkaisupäivästä. Komissio toimitti asianomaisilta kolmansilta osapuolilta tiedonannon julkaisemisen jälkeen saadut huomautukset Visa Europelle 30 päivänä elokuuta 2013. Visa Europe esitti tarkistettuja sitoumuksensa 5 päivänä marraskuuta 2013.

(1) HACR on Visan järjestelmän sääntö, joka velvoittaa tietyn merkkisten korttien (esimerkiksi VISA, VISA Electron tai V PAY) hyväksymisestä sopimuksen tehneet kauppiat hyväksymään kaikki tämän merkkisinä asianmukaisesti esitetyt kortit ilman syrjintää ja riippumatta siitä, mikä pankki tai merkkiin kuuluvan kortin tyyppi on kyseessä. NDR on Visan järjestelmän sääntö, joka estää kauppiaita lisäämästä ylimääräisiä kuluja VISA-, VISA Electron- tai V PAY -maksukorteilla suoritettaviin maksutapahtumiin, paitsi jos paikallisissa lainsäädännössä nimenomaisesti vaaditaan, että kauppias saa lisätä tällaisen ylimääräisen kulun. Blending on käytäntö, jossa vastaanottajat veloittavat kauppiailta saman palvelumaksun samaan maksujärjestelmään kuuluvien eri maksukorttien (esimerkiksi Visa Credit/Debit) hyväksymisestä tai eri maksujärjestelmään (esimerkiksi Visa- ja Mastercard-luottokortit) kuuluvien maksukorttien hyväksymisestä. Komissio katsoi alustavassa arvioinnissaan, että nämä säännöt ja käytännöt vähentävät kauppiaiden mahdollisuutta rajoittaa Visa Europen jäsenten kykyä harjoittaa markkinavoiman kollektiivista käyttöä MIF-palkkioiden avulla, mikä näin lisää MIF-palkkioiden kilpailunvastaista vaikutusta.

(2) Rajat ylittävä korttitapahtumien vastaanotto on vastaanottajien harjoittamaa toimintaa, jossa pyritään saamaan eri ETA-maassa kuin vastaanottajan sijoittautumismaassa asuvat kauppiat hyväksymään maksuja.

(10) Komissio teki näistä tarkistetuista sitoumuksista Visa Europea sitovia neljäksi vuodeksi asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan mukaisesti 26 päivänä helmikuuta 2014 antamallaan päätöksellä. Sitoumusten pääsisältö on lyhyesti seuraava:

- a) Visa Europe sitoutuu rajoittamaan henkilöasiakkaiden luottokorteilla suoritettaviin maksutapahtumiin sovellettavien ETA-alueen sisäisten MIF-palkkioiden painotetun vuosikeskiarvon 0,3 prosenttiin kahden kuukauden kuluessa siitä, kun sitoumuksia koskeva päätös on annettu sille tiedoksi.
- b) Rajoitusta sovelletaan myös kaksi vuotta päivästä, jona sitoumuksia koskeva päätös annetaan tiedoksi, erikseen kussakin ETA-maassa, jossa Visa Europe määrittää henkilöasiakkaiden luottokorttien kotimaiset MIF-palkkiot, sekä niissä ETA-maissa, joissa kotimaisiin maksutapahtumiin sovelletaan muiden MIF-palkkioiden puuttuessa ETA-alueen sisäisiä luottokorttimaksujen MIF-palkkioita.
- c) Ehdotuksensa mukaan Visa Europe varmistaisi myös, että 1 päivästä tammikuuta 2015
 - luottokorttimaksujen MIF-palkkioiden 0,3 prosentin rajoitusta sovelletaan myös kaikkiin Visa Europan käyttöön ottamiin MIF-palkkioihin, jotka koskevat ETA-alueella sijaitsevilla liikkeissä Visa Europan alueeseen⁽¹⁾ kuuluvissa ETA-alueen ulkopuolisissa maissa myönnettyillä henkilöasiakkaiden Visa-luottokorteilla suoritettuja maksutapahtumia, jäljempänä "Visa Europan alueella myönnettyjen ETA-alueen ulkopuolisten luottokorttien MIF-palkkiot", ja
 - pankkikorttimaksujen MIF-palkkioiden 0,2 prosentin rajoitusta sovelletaan myös kaikkiin Visa Europan käyttöön ottamiin MIF-palkkioihin, jotka koskevat ETA-alueella sijaitsevilla liikkeissä Visa Europan alueeseen kuuluvissa ETA-alueen ulkopuolisissa maissa myönnettyillä henkilöasiakkaiden Visa-pankkikorteilla suoritettuja maksutapahtumia, jäljempänä "Visa Europan alueella myönnettyjen ETA-alueen ulkopuolisten pankkikorttien MIF-palkkiot".
- d) Visa Europe sitoutuu muuttamaan rajat ylittävää korttitapahtumien vastaanottoa koskevia sääntöjään 1 päivästä tammikuuta 2015, jotta rajat ylittävien korttitapahtumien vastaanottajat voivat tarjota joko liikkeen sijaintipaikassa sovellettavaa pankkikorttien kotimaista MIF-palkkiota tai luottokorttien kotimaista MIF-palkkiota taikka 0,2 prosentin MIF-palkkiota henkilöasiakkaiden pankkikorttitapahtumien osalta ja 0,3 prosentin MIF-palkkiota henkilöasiakkaiden luottokorttitapahtumien osalta, jos tietyt edellytykset täyttyvät.
- e) Visa Europe sitoutuu jatkamaan läpinäkyvyyttä lisäävien toimenpiteiden toteuttamista. Erityisesti Visa Europe sitoutuu
 - ottamaan käyttöön säännön, jonka mukaan vastaanottajien on tarjottava kauppiaille palvelumaksun määrittämistä "MIF plus plus" -pohjalta hallinnollista korvausta vastaan (toisin sanoen vastaanottajien on eriteltävä sopimuksissaan ja laskuissaan pyydetessä selvästi kauppiailta veloittavien palvelumaksujen kolme osatekijää: MIF-palkkio, kaikki muut sovellettavat maksujärjestelmään liittyvät maksut ja vastaanottajan palkkio). Visa Europe edellyttää, että vastaanottajat panevat tämän säännön täytäntöön kaikkien uusien sopimusten osalta 12 kuukauden kuluessa siitä, kun sitoumuksia koskeva päätös on annettu sille tiedoksi, ja voimassa olevien sopimusten osalta 18 kuukauden kuluessa,
 - ottamaan käyttöön Visa Europan MIF-palkkioita koskevan yksinkertaistetun rakenteen, jossa on vähintään 25 prosenttia vähemmän maksuluokkia, tarkoituksena parantaa läpinäkyvyyttä ja helpottaa maksujen vertailua.

(11) Visa Europe nimittää toimitsijamiehen valvomaan sitä, että se noudattaa sitoumuksia. Komissiolla on valta hyväksyä tai hylätä Visa Europan ehdottama toimitsijamies.

(12) Sitoumukset ovat voimassa neljä vuotta päivästä, jona sitoumuksia koskeva päätös annetaan tiedoksi Visa Europelle.

(13) Sitoumuksiin sisältyvää MIF-palkkioiden painotettua keskiarvoa koskevia rajoituksia arvioitiin MIT-testillä (Merchant Indifference Test). Päätöksessä todetaan, että sitoumukset ovat asianmukaisia ja välttämättömiä väitetiedoksiannossa ja täydentävässä väitetiedoksiannossa yksilöityjen ongelmien poistamiseksi, eivätkä ne ole suhteettomia.

⁽¹⁾ Visa Europan alueeseen kuuluvat ETA, Andorra, Färsaaret, Grönlanti, Huippuvuoret ja Jan Mayen, Israel, Monaco, San Marino, Sveitsi, Turkki ja Vatikaanivaltio.

(14) Kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevä neuvoa-antava komitea antoi päätöksestä myönteisen lausunnon 17 päivänä helmikuuta 2014. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja antoi loppukerptomuksensa 19 päivänä helmikuuta 2014.

(15) Päätöksellä saatettiin menettely päätökseen siltä osin kuin on kyse Visa Europen ETA-alueen sisäisistä luottokorttimaksujen MIF-palkkioista, Visa Europen käyttöön ottamista luottokorttien kotimaisista MIF-palkkioista, Visa Europen alueella myönnettyjen ETA-alueen ulkopuolisten luotto- ja pankkikorttien MIF-palkkioista, kansainvälisistä MIF-palkkioista ja Visa Europen säännöstä, joka koskee rajat ylittävään korttitapahtumien vastaanottoon sovellettavaa MIF-palkkiota.

(16) Päätös ei kuitenkaan koske Visa Inc:n ja Visa International Service Associationin käyttöön ottamia MIF-palkkioita, joiden tutkintaa komissio aikoo vielä jatkaa.

V

(Ilmoitukset)

KILPAILUPOLITIIKAN TOTEUTTAMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

EUROOPAN KOMISSIO

VALTIONTUKI – LATVIAN TASAVALTA

Valtiontuki SA.36612 (2014/C) (ex 2013/NN) – Latvian Citadele- ja Parex-pankeille myöntämä ilmoittamaton tuki

Kehotus huomautusten esittämiseen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2014/C 147/07)

Komissio on ilmoittanut 16. huhtikuuta 2014 päivätyllä, tätä tiivistelmää seuraavilla sivuilla todistusvoimaisella kielellä toistetulla kirjeellä Latvian tasavallalle päätöksestään aloittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee mainittua toimenpidettä.

Asianomaiset voivat esittää huomautuksensa järjestelmästä, jota koskevan menettelyn komissio aloittaa, 10 työpäivän kuluessa tämän tiivistelmän ja sitä seuraavan kirjeen julkaisemisesta. Huomautukset on lähetettävä seuraavaan osoitteeseen:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
B-1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Faksi: +32 22961242

Huomautukset toimitetaan Latvian tasavallalle. Huomautusten esittäjä voi pyytää kirjallisesti henkilöllisyytensä luotamuksellista käsittelyä. Tämä pyyntö on perusteltava.

TIIVISTELMÄ

Menettely

1. Komissio hyväksyi 15. syyskuuta 2010⁽¹⁾ AS Parex bankan rakenneuudistussuunnitelman. Rakenneuudistussuunnitelman mukaan AS Parex banka jaetaan kahteen osaan, joiden nimet ovat AS Citadele banka ja AS Reverta⁽²⁾. Komissio hyväksyi 10. elokuuta 2012 muutokset kolmeen sitoumukseen, jotka sisältyvät rakenneuudistussuunnitelman hyväksymisestä tehtyyn päätökseen.⁽³⁾

2. Sen jälkeen komissio on havainnut hyväksytyyn rakenneuudistussuunnitelman ja siihen liittyvien sitoumusten valvonnan yhteydessä, että Latvia on myöntänyt yritykselle tukea enemmän kuin komission aiemmin hyväksymiin tukitoimenpiteisiin sisältyi.

⁽¹⁾ Komission päätös C(26) 2009, EUVL L 163, 23.6.2011, s. 28.

⁽²⁾ Erillinen varainhoitoyhtiö (roskapankki) säilytti 1. elokuuta 2010 toteutuneen jakautumisen jälkeen jonkin aikaa Parex bankan nimen, mutta rekisteröityi toukokuussa 2012 nimellä AS Reverta.

⁽³⁾ Komission päätös SA.34747 (EUVL C 273, 21.9.2013, s. 1).

Toimenpiteiden kuvaus

3. Komission käytettävissä olevien asiakirjojen perusteella Latvia on toteuttanut seuraavat toimenpiteet ilmoittamatta niistä ennakkoon komissiolle:

- i) Latvia myönsi AS Parex bankalle 22. toukokuuta 2009 toissijaisiin omiin varoihin (Tier 2 capital) kuuluvan pääomallainan, jonka maturiteetti on seitsemän vuotta. Se ylittää komission valtioneuvoston päätösten mukaisesti hyväksymän viiden vuoden enimmäismaturiteetin;
- ii) Latvia myönsi AS Citadele bankalle 27. kesäkuuta 2013 lisäksi maturiteetin 18 kuukauden pidennyksen saman pääomallainan jäljellä olevalle määrälle;
- iii) Latvia on myöntänyt AS Revertalle vuodesta 2011 maksuvalmiustukea, jonka määrä ylittää komission 15. syyskuuta 2010 annetussa päätöksessä hyväksytyt enimmäismäärät.

4. Latvia ei myöskään ole noudattanut määräaikaan mennessä sitoumustaan luopua AS Citadela bankan omaisuudenhoitotoiminnasta.

Toimenpiteiden arviointi

5. Parex banka ja myöhemmin AS Citadele banka ja AS Reverta ovat saaneet Latvialta tukea niiden tukitoimenpiteiden lisäksi, jotka komissio on valtioneuvoston päätösten nojalla hyväksynyt.

6. Komissio katsoo edellä mainittujen kolmen toimenpiteen olevan sääntöjenvastaista tukea seuraavien perusteiden:

- i) pääomallainan alkuperäinen seitsemän vuoden maturiteetti, sen pidennetty maturiteetti ja kasvanut maksuvalmiustuki ovat selkeitä lisäetuja verrattuna aiemmin hyväksytyihin tukitoimenpiteisiin ja sen vuoksi lisätukea (koska kaikki muut perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaiset kriteerit ovat edelleen voimassa); ja

ii) komissiolle ei ole ilmoitettu näistä lisätukitoimenpiteistä.

7. Komissio toteaa, että tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella Latvia ei ole esittänyt väitteitä, joilla se olisi osoittanut, että pääomallainan alkuperäiseen seitsemän vuoden maturiteettiin ja sen 18 kuukauden pidennykseen sisältyvä valtioneuvoston tuki soveltuu sisämarkkinoille.

8. Komissio toteaa myös, että Latvia ei ole esittänyt väitteitä, joilla se olisi osoittanut, että AS Revertalle myönnettyyn ylimääräiseen maksuvalmiustukeen sisältyvä valtioneuvoston tuki soveltuu sisämarkkinoille.

9. Latvia on vahvistanut, että AS Citadele bankan omaisuudenhoitoliiketoiminnasta ei ole luovuttu määräajassa. Tämä rikkoo Parexia koskevan lopullisen päätöksen määräyksiä, minkä vuoksi myönnettyä tukea on käytetty väärin.

10. Komissio katsoo, että tällä hetkellä käytettävien tietojen perusteella on epäilyjä edellä mainitun sääntöjenvastaisen tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille. Tämän vuoksi komissio on päättänyt aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn asetuksen (EY) N:o 659/1999 4 artiklan 4 kohdan ja 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

11. Lisäksi komissio toteaa, että omaisuudenhoitotoiminnasta luopumista koskevan sitoumuksen rikkominen on tuen väärinkäyttöä. Tämän vuoksi komissio on päättänyt aloittaa myös tuen väärinkäyttöä koskevan muodollisen tutkintamenettelyn asetuksen (EY) N:o 659/1999 16 artiklan mukaisesti.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan mukaan sääntöjenvastainen tuki voidaan periä takaisin tuensaajalta.

KIRJEEN TEKSTI

The Commission wishes to inform Latvia that, having examined the information supplied by your authorities on the aid referred to above, it has decided to initiate the procedure laid down in Article 108(2) of the Treaty on the Functioning of the European Union (“the Treaty”).

1. PROCEDURE

(1) On 10 November 2008 Latvia notified to the Commission a package of State aid measures in favour of AS Parex banka (“Parex banka”), designed to support the stability of the financial system. The Commission approved those measures on 24 November 2008⁽¹⁾ (“first rescue Decision”) based on Latvia’s commitment to submit a restructuring plan for Parex banka within six months.

(2) Following requests from Latvia, the Commission approved two sets of changes to the aid measures concerning Parex banka, the first on 11 February 2009⁽²⁾ (“second rescue Decision”) and the second on 11 May 2009⁽³⁾ (“third rescue Decision”).

(3) On 11 May 2009 Latvia notified a restructuring plan for Parex banka. By decision of 29 June 2009⁽⁴⁾ the Commission came to the preliminary conclusion that the notified restructuring measures constituted State aid to Parex banka and expressed its doubts that such aid could be found compatible. As a result the Commission decided to initiate the procedure laid down in Article 108(2) of the Treaty and required Latvia to provide information needed for the assessment of the compatibility of the aid.

(4) Between 11 May 2009 and 15 September 2010, several information exchanges and discussions occurred between Latvia and the Commission concerning the restructuring plan for Parex banka. Latvia provided information and clarifications on several occasions throughout the investigation procedure, and the restructuring plan of Parex banka was also updated six times.

(5) On 1 August 2010, some assets of Parex banka were transferred to a newly established so-called “good bank” named AS Citadele banka (“Citadele”), in line with the restructuring plan. The restructuring plan envisaged a split of Parex banka into Citadele, which would take over all core assets and some non-core assets⁽⁵⁾, and a so-called “bad bank” (“Reverta”⁽⁶⁾) which kept the remaining non-core and non-performing assets.

(6) By decision of 15 September 2010⁽⁷⁾ (“the Parex Final Decision”), the Commission approved the restructuring plan of Parex banka, based on a commitment paper submitted by the Latvian authorities on 3 September 2010.

(7) On 10 August 2012, at the request of the Latvian authorities, the Commission approved amendments to three commitments included in the Parex Final Decision (“the Amendment Decision”⁽⁸⁾). Those amendments: 1) extended the disposal deadline for the CIS loans⁽⁹⁾ until 31 December 2014; 2) increased the limit of minimum capital adequacy requirements allowed for Citadele at the level of the bank and the group before the asset remuneration described in the Parex Final Decision would be triggered; and 3) allowed carry-over of previous years’ unused caps on lending, whilst respecting market share caps.

(8) On 1 October 2013 Latvia notified a requested for a further amendment of the Parex Final Decision, asking for the postponement of the divestment deadline for one of the divisions of Citadele, the Wealth Management Business⁽¹⁰⁾. While analysing Latvia’s submissions in support of that amendment request, the Commission identified aid that had been granted by Latvia over and beyond the aid measures already approved by the Commission.

(9) Between [...] ^(*) and 4 March 2014, several information exchanges have taken place between Latvia and the Commission with regard to the additional aid measures. Latvia submitted information and documents on 30 October 2013, 31 January 2014 and 4 March 2014 (including a revised restructuring plan of Parex banka).

(1) Commission Decision NN 68/2008, OJ C 147, 27.6.2009, p. 1.

(2) Commission Decision NN 3/2009, OJ C 147, 27.6.2009, p. 2.

(3) Commission Decision N 189/2009, OJ C 176, 29.7.2009, p. 3.

(4) Commission Decision C 26/2009 (ex N 189/2009), OJ C 239, 6.10.2009, p. 11.

(5) In particular, performing loans to borrowers located in the Commonwealth of Independent States, the Lithuanian subsidiary, branches in Sweden and Germany and the wealth management business, with the latter including the Swiss subsidiary.

(6) The bad bank initially kept the name of Parex banka after the split that took place on 1 August 2010, but has been registered since May 2012 under the corporate name “AS Reverta”.

(7) Commission Decision C 26/2009, OJ L 163, 23.6.2011, p. 28.

(8) Commission Decision SA.34747, OJ C 273, 21.9.2013, p. 1.

(9) Meaning loans to borrowers located in the Commonwealth of Independent States.

(10) The Wealth Management Business consists of the private capital management sector of Citadele, asset management subsidiaries and AP Anlage & Privatbank AG, Switzerland.

(*) Confidential information.

(10) Since 11 November 2013, the Commission has also received monthly updates regarding Latvia's progress in selling Citadele, a process it began in October 2013.

(11) The Latvian authorities have informed the Commission that for reasons of urgency they exceptionally accept that this Decision is adopted in the English language.

2. DESCRIPTION

2.1. The undertaking concerned

(12) Parex banka was the second-largest bank in Latvia with total assets of LVL 3,4 billion (EUR 4,9 billion) as of 31 December 2008. It was partially nationalised in November 2008.

(13) In April 2009, the European Bank for Reconstruction and Development ("EBRD") acquired 25 % of the share capital of Parex banka plus one share. Following the split of Parex banka into a good bank and a bad bank in 2010 along with subsequent changes in the shareholding structure, the shareholders of Citadele are now Latvia (75 %) and the EBRD (25 %), while the shareholders of Reverta are Latvia (84,15 %), the EBRD (12,74 %) and others (3,11 %).

(14) A detailed description of Parex banka up to the time of the Parex Final Decision can be found in recitals 11 to 15 of that decision. Parex banka was authorised to receive a series of aid measures (including liquidity support, guarantees and recapitalisation and asset relief measures) which are specified in the Parex Final Decision. Those measures were approved by the Commission in the first, second and third rescue Decisions (the "Rescue Decisions") and the Parex Final Decision.

2.2. The aid measures approved for Citadele and Reverta

(15) The restructuring plan approved by the Commission with the Parex Final Decision provided that the rescue aid previously approved by the Commission was to be extended over the restructuring period and split between Citadele and Reverta. The Parex Final Decision also approved additional restructuring aid for Reverta and Citadele. It also laid down a utilisation mechanism for the aid which had been provisionally approved through the Rescue Decisions after Parex banka was split, in regard to:

- a) liquidity support in the form of State deposits for both Citadele and Reverta ⁽¹⁾;
- b) State guarantees on liabilities of Citadele and Reverta ⁽²⁾;
- c) a State recapitalisation for Reverta and Citadele ⁽³⁾; and
- d) an asset relief measure for Citadele ⁽⁴⁾.

2.3. The commitments given by Latvia in the Parex Final Decision and the Amendment Decision

(16) In order to enable the Commission to find the restructuring aid compatible with the internal market Latvia provided commitments to ensure full implementation of the restructuring plan and limit distortions of competition that result from the restructuring aid ("the commitments").

(17) The main commitments regarding Citadele are described in recitals 73 to 83 of the Parex Final Decision. They include: a commitment to divest the CIS loans; a commitment to divest the Wealth Management Business within fixed deadlines (one which applied to divestment by Citadele itself and another which applied to divestment under the control of a Divestment Trustee); the preservation of viability, marketability and competitiveness; a hold-separate obligation in relation to the Wealth Management Business; a commitment to sell Citadele within a fixed deadline; caps on new lending and deposits in the Baltic countries; caps on the deposits in the German and Swedish branches; no increase in the number of branches; remuneration in respect of the asset relief measure; an acquisition ban; and a ban on making new CIS loans.

(18) The main commitments regarding Reverta are described in recitals 84 to 87 of the Parex Final Decision. They include commitments that there would be no new activities; there would be a wind-down or divestment of activities; and a cap on the total amount of capital that would be provided by Latvia in whatever form.

(19) Recitals 88 to 93 of the Parex Final Decision describe the commitments jointly applying to Reverta and Citadele. They provide for: a dividend and coupon ban; a ban on any reference to State support in advertising; a separation between Citadele and Reverta; and the appointment of Monitoring and Divestiture Trustees.

⁽¹⁾ Recitals 55-57 of the Parex Final Decision.

⁽²⁾ Recitals 58-61 of the Parex Final Decision.

⁽³⁾ Recitals 62-68 of the Parex Final Decision.

⁽⁴⁾ Recitals 69-70 of the Parex Final Decision.

(20) As recalled in recital 16, the Commission subsequently amended three of the commitments applicable to Citadele under the Parex Final Decision. That approval was based on new commitments undertaken by Latvia and Citadele to compensate for any distortion of competition.

2.4. The additional measures implemented by Latvia for Parex banka, Citadele and Reverta

(21) Based on the report submitted on 29 August 2013 by the Monitoring Trustee⁽¹⁾ and based on documents and information submitted by Latvia since October 2013, it appears that Latvia has put into effect the following measures without prior notification to the Commission:

- (i) on 22 May 2009, Latvia granted to Parex banka a subordinated loan of LVL 50,27 million (qualifying as Tier 2 capital) with a maturity of seven years (i.e. until 21 May 2016). The duration of that subordinated loan exceeds the maximum five-year maturity set in first rescue Decision and confirmed in the Parex Final Decision;
- (ii) on 27 June 2013, Latvia granted Citadele an additional 18-month extension of the maturity for an amount of LVL 37 million of subordinated debt (out of the total of LVL 45 million held by Latvia at that time)⁽²⁾. Table 1 gives an overview of the subordinated debt maturity changes, as of 31 December 2013. Latvia did not notify the extension of the maturity of that subordinated debt to the Commission;

Table 1

Issuer	Principal (LVL million)	Maturity approved by the Parex Final Decision	Maturity date throughout the restructuring period	Extended Maturity (granted in 2013)
LPA ⁽³⁾	7,87	May 2014 (five years starting from 2009)	8.8.2016	—
LPA	37,34		21.5.2016	20.12.2017
[...]	[...]		[...]	[...]
Total	50,27			

- (iii) in addition, since 2011 Latvia has provided Reverta with liquidity support in excess of the maximum limit set and approved by the Commission in the Parex Final Decision, both for the base case and for the worst case scenario (presented in Table 2⁽⁴⁾). The actual amounts of liquidity support from which Reverta has benefited were communicated by the Latvian authorities through the revised restructuring plan submitted in January 2014 and are reflected in Table 3:

Table 2

Liquidity caps for Reverta as reflected in the Parex Final Decision

LVL million	1.8.10	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13
Base case	458	446	419	349	315
Best case	458	446	419	356	322
Worst case	458	446	419	344	307

⁽¹⁾ The Monitoring Trustee was appointed through a Mandate signed by Reverta, Citadele and the Latvian authorities on 28 February 2011. The Monitoring Trustee has submitted bi-annual monitoring reports covering the preceding semester, starting with the one ending 31 December 2010.

⁽²⁾ Following the split of Parex banka, Citadele was established on 1 August 2010. The Parex Final Decision approved the transfer to Citadele of all of the subordinated loans previously granted to Parex banka. No Tier 2 capital was provided to Parex banka by Latvia at the time of the split or could have been provided by Latvia after the split.

On 3 September 2009 the EBRD agreed to refinance part of the subordinated loan previously granted by Latvia to Parex banka. As of 31 December 2009 the subordinated loans granted by Latvia to Parex banka amounted to LVL 37 million, while the subordinated loan granted by the EBRD amounted to LVL 13 million.

At the time of the split Latvia took over LVL 8 million out of the LVL 13 million subordinated loan held by the EBRD. As of 1 August 2010, the total amount of subordinated loans held by Latvia was LVL 45 million (with different maturities), while that held by the EBRD was LVL 5 million.

⁽³⁾ The Latvian Privatisation Agency, owned by Latvia.

⁽⁴⁾ That information is contained in Table 6 of the Parex Final Decision.

Table 3

Actual amounts of liquidity from which Reverta has benefited

Outstanding of liquidity support					
	1.8.10	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13
LVL million	446,32	446,32	427,82	384,86	362,52

In light of those developments and findings, the Commission has asked Latvia to provide additional information and explanations.

(22) Latvia has confirmed through the submissions set out in recital 9 that those additional measures have already been put into effect.

2.5. The breach of the commitment to divest the Wealth Management Business of Citadele

(23) Latvia has failed to comply with its commitment to divest the Wealth Management Business of Citadele by 30 June 2013 without a Divestiture Trustee, or by 31 December 2013 with a Divestiture Trustee, which was recorded in the Parex Final Decision⁽¹⁾. Therefore that commitment to divest the Wealth Management Business by those deadlines has been breached.

3. POSITION OF THE LATVIAN AUTHORITIES**3.1. On the un-notified maturity extensions of the subordinated debt**

(24) In its submissions of information regarding the un-notified aid which are mentioned in recital 9, as well as in the revised restructuring plan, the Latvian authorities submit that the Commission had been informed of the possibility of the maturity extension of the subordinated debt on a number of occasions. In consequence, Latvia considers that the longer maturity of the subordinated debt does not entail un-notified State aid.

(25) More specifically, Latvia expresses the view that:

- (i) the Commission had been informed of the possibility of the maturity extension of the subordinated debt on a number of occasions, as it was expressly referred to in the restructuring plan and the reports of the Monitoring Trustee;
- (ii) according to the final version of the restructuring plan, it was not planned that the subordinated debt would be fully repaid by 2017. In addition, the restructuring plan assumed when determining the eligible capital for calculating capital adequacy that the maturity of the subordinated financing would be extended to avoid suffering from a 20 % amortisation rate starting from the fifth year and until maturity;
- (iii) in line with those provisions, the Parex Final Decision provided that the subordinated loans were expected to mature in the period 2015-18, thus envisaging a prospective extension of the subordinated debt⁽²⁾;

(26) Moreover, Latvia has argued that the payment by Citadele of interest rates in excess of market conditions allays any State aid concerns that could exist.

(27) Finally, Latvia notes that discussions [...] are currently being held [...].

3.2. Regarding the un-notified liquidity support granted to Reverta

(28) Latvia explained that it provided Reverta with liquidity in excess of the support limits in the Parex Final Decision because the deposits from the State were not transformed into capital support by capitalising the principal of State treasury deposits to the extent that had been envisaged in that Decision. That transformation did not occur because after Reverta's banking licence had been revoked the relevant Latvian legislation no longer required statutory capital to be maintained. The Parex Final Decision had mentioned capitalising LVL [40-110] million of principal in the base case, whereas in fact only LVL 12,4 million of principal was capitalised.

(29) Latvia argues that capitalising less principal benefitted the State because:

- (iv) Latvia receives interest on liquidity aid but has no income from capital aid;
- (v) Latvia remains a senior secured creditor rather than junior equity holder, which ensures higher recoverability of funds in case of insolvency or liquidation, given that the State Treasury will have priority towards proceeds collectable within the insolvency process;

⁽¹⁾ See recital 73 of the Parex Final Decision.

⁽²⁾ In that respect, Latvia points to recital 148 of the Parex Final Decision.

- (vi) the capital invested as Tier 1 will not be recovered by the State⁽¹⁾; and
- (vii) there is more burden-sharing by legacy minority stakeholders as a result of interest payments by Reverta to the State.

3.3. Regarding the breach of the commitment for Wealth Management Business divestment

(30) Latvia states that the return of Citadele as a stand-alone entity to the private sector would have been put at risk if Citadele had divested the Wealth Management Business by 30 June 2013 as foreseen in the restructuring plan of 2010 or, in any event before Latvia had divested its stake in Citadele. Latvia claims that Citadele without the Wealth Management Business has no viable business model.

(31) The Latvia has therefore requested the Commission to amend the Parex Final Decision in order to allow Citadele to retain the Wealth Management Business until after the entire bank passes to the private sector.

(32) Such a request was first made in August 2012 in discussions between Latvia and the Commission before the Amendment Decision was taken. During those discussions the Latvian authorities ultimately decided not to request an extended deadline for divesting the Wealth Management Business.

4. ASSESSMENT

(33) Pursuant to Article 13(1) in conjunction with Article 4(4) of Council Regulation (EC) No 659/1999 of 22 March 1999 laying down detailed rules for the application of Article 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union⁽²⁾ the Commission may open a formal investigation procedure if it finds that doubts are raised as to the compatibility with the internal market of an unlawful aid measure⁽³⁾.

4.1. Existence of unlawful aid

(34) Article 107(1) of the Treaty provides that, save as otherwise provided in the Treaty, any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods is in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the internal market.

(35) As described in recital 21, Parex banka and subsequently Citadele and Reverta have obtained measures from Latvia in addition to the aid measures examined in the Rescue Decisions and the Parex Final Decision.

(36) **With regard to the subordinated debt**, the fact that such a measure contains State aid was established in the first rescue Decision, when the Commission approved the issuance of subordinated debt with five years maturity as a compatible aid measure. The Commission decided at that time that a market economy investor would not have granted subordinated debt with a five-year maturity⁽⁴⁾.

(37) The measure which was in fact granted by Latvia in favour of Parex banka was identical with the measure approved by the Commission except for the fact that it had a longer maturity. As such, the measure which was in fact granted would also be State aid unless the longer maturity eliminated any advantage to Parex banka. However, subordinated debt with a seven-year maturity would give the borrower a greater advantage since the risk perceived by an investor for any given investment increases as the maturity of the investment is extended. When the subordinated debt with a seven-year maturity was granted, it would have been even less likely for a market economy investor to grant the subordinated debt under those extended terms than it would for it to have done so for five years. For that reason, the longer maturity of the subordinated debt represented an additional advantage for Parex banka compared to the form of the subordinated debt that was approved in the Rescue Decisions and the Parex Final Decision.

(38) The maturity of the subordinated debt was later further extended by an additional 18 months. As the risk perceived by an investor for any given investment increases as the maturity of the investment is extended, a market economy investor would not have granted the subordinated debt under those extended terms in the absence of any countervailing payment fully offsetting the investor's increased risk. For that reason, the longer maturity of the subordinated debt represents an additional advantage for Citadele compared to the form of the subordinated debt that was approved in the Rescue Decisions and the Parex Final Decision.

(39) Latvia justifies granting subordinated loans with a longer maturity than approved by claiming that the Commission had been informed of a possible maturity extension through the restructuring plan and submissions of the Monitoring Trustee.

⁽¹⁾ Recital 49 of the Parex Final Decision.

⁽²⁾ OJ L 83, 27.3.1999, p. 1.

⁽³⁾ Under Article 1 of Regulation (EC) No 659/1999, unlawful aid means new aid put into effect in contravention of Article 108(3) of the Treaty — i.e. without notification to the Commission of aid measures before they are put into effect.

⁽⁴⁾ Recital 40 of the first rescue Decision.

(40) The Commission does not accept that argument. The possible need to extend the maturity of the subordinated loan was only incidentally mentioned, for information, by the Monitoring Trustee in previous monitoring reports (e.g. that of 30 June 2012) as an option under consideration by Latvian authorities. A mention of the possibility that additional aid may be granted by a Member State does not constitute or substitute for a formal notification of aid measures, within the meaning of Article 108(3) of the Treaty.

(41) Latvia also contends that the recital 148 of the Parex Final Decision explicitly provided that the subordinated loans were expected to mature in the period 2015-18, thus envisaging a prospective extension of the subordinated debt.

(42) The Commission does not share that interpretation. Recital 148 of the Parex Final Decision refers to the subordinated loans by legacy shareholders in Parex, and not to the subordinated loans granted by Latvia.

(43) **With regard to the liquidity support granted to Reverta**, it was initially approved as part of the compatible State aid measures approved in the first rescue Decision, in the form of State deposits. At that time, the Commission noted that Parex banka lacked liquid collateral and that Latvia had deposited the funds, taking into account the bank's liquidity needs, when no market investor was willing to provide liquidity in view of the fragile situation of Parex banka ⁽¹⁾.

Following the Parex Final Decision (and the split in a good and a bad bank) the liquidity aid was subsequently transferred to Citadele and Reverta. The former has already repaid in full its share of the liquidity support, whereas the latter had to limit the amounts of liquidity support it received, as set out in recital 21(iii). However, the amount of liquidity support actually granted to Reverta exceeds even the worst case scenario level approved within the Parex Final Decision. That additional liquidity support provides a supplementary advantage for Reverta compared to the aid approved by the Rescue Decisions and Parex Final Decision. None of the other features of the liquidity support apart from its quantity have been altered and so the Commission concludes that the measure constitutes State aid.

(44) None of those three additional measures (the seven-year subordinated loan; the 18-month extension; and the additional liquidity support) had been notified to the Commission. Latvia has therefore not complied with the standstill obligation under Article 108 of the Treaty.

(45) Based on the facts that:

- both the longer initial maturity and the extended maturity of the subordinated debt and the increased liquidity support clearly represent additional advantages compared to the approved aid measures, and therefore are additional aid (as all of the other criteria under Article 107(1) of the Treaty are still in place), and
- the absence of any notification to the Commission for those additional aid measures,

the Commission therefore considers that the measures described in recital 21 represent unlawful aid.

4.2. Compatibility of the aid

4.2.1. *The subordinated loans with extended maturity*

(46) In line with the 2008 Banking Communication ⁽²⁾ which was in force when the subordinated loan was initially granted and when it was subsequently extended, in order for aid to be compatible, it had to comply with several conditions:

- appropriateness (to be well targeted to its objective, e.g. to remedy a serious disturbance in the economy, and take the most appropriate form for that purpose to remedy the disturbance),
- necessity (to be necessary to achieve the objective, and remain at the minimum necessary to do that),
- proportionality (the positive effects of the aid must be properly balanced against the distortions of competition, in order for the distortions to be limited to the minimum necessary to reach the measures' objectives).

(47) The objective of granting a subordinated loan qualifying as Tier 2 capital to Parex banka was to enable it to continue to satisfy the capital adequacy ratio and to ensure that it is sufficiently capitalised so as to better withstand potential losses, in order to avoid a serious disturbance in the Latvian economy.

⁽¹⁾ Recital 41 of the first rescue Decision.

⁽²⁾ Communication on the application of State aid rules to measures taken in relation to financial institutions in the context of the current global financial crisis OJ C 270, 25.10.2008.

(48) In the first rescue Decision, the Commission noted that the subordinated debt for Parex banka was limited to the minimum necessary in scope and time. Among other elements, the limitation to the minimum necessary was based on the commitment of the Latvian authorities to grant subordinated debt with a maximum maturity of five years. In that regard, the Commission noted in that decision that the minimum maturity for the subordinated debt to qualify as Tier 2 capital under Latvian legislation was five years. The aid measure was therefore qualified as compatible.

(49) The second and third rescue Decisions, the Parex Final Decision and the Amendment Decision did not alter the assessment of the first rescue Decision in that respect, concerning the limitation to the minimum necessary.

(50) The Commission notes that Latvia has not brought forward arguments to demonstrate the compatibility of the aid stemming from the extended maturity of the subordinated loans.

(51) Therefore, based on the information available to Commission at this time, the un-notified aid measure concerning the subordinated debt issued with a maturity of seven years instead of five years as initially approved cannot be qualified as compatible, considering that: a) the existing assessment is that a five-year maturity of the subordinated debt was what ensured limitation to the minimum necessary and b) no new arguments have been presented for justification of compatibility.

(52) Equally, based on the information available to Commission at this time, the un-notified aid measure concerning the additional prolongation of the subordinated debt maturity by 18 months cannot be qualified as compatible, considering that: a) the existing assessment is that a five-year maturity of the subordinated debt was what ensures limitation to the minimum necessary and b) no new arguments have been presented for justification of compatibility.

(53) The Commission invites Latvia and any interested parties to present it with additional elements relevant to whether the seven-year duration of the subordinated loan and its subsequent extension by 18 months constitutes aid which was limited to the minimum necessary.

4.2.2. *The liquidity support measure*

(54) The assessment of the restructuring plan in the Parex Final Decision was based on assumptions presented at that time regarding the expected inflows of liquidity into Reverta which would allow it to start repaying the liquidity support granted in the form of State deposits, up to a certain level⁽¹⁾.

(55) The amounts expected to remain unpaid, as described in the Parex Final Decision, ranged from LVL [...] million (the base case scenario) to LVL [...] million (the worst case scenario). As explained in recital 21, the actual amounts from which Reverta has benefited have constantly exceeded those laid out in the Parex Final Decision.

(56) The Commission notes that Latvia has not brought forward arguments to demonstrate the compatibility of the aid stemming from the additional liquidity support.

(57) In view of this, and considering also the fact that the revised restructuring plan presented by Latvia includes numerous other adjustments compared to the plan approved through the Parex Final Decision, the Commission is not in the position at this time to qualify the additional liquidity support as compatible with the internal market. A more in-depth assessment of the impact the revised levels of liquidity support will have to be carried out, taking into account the revised restructuring plan in its entirety.

4.3. **The breach of the commitment to divest the Wealth Management Business**

(58) Pursuant to Article 16 of Regulation (EC) No 659/1999 the Commission may open a formal investigation procedure if aid is misused, i.e. if the beneficiary used aid in contravention of a decision taken pursuant to Article 7(3) of that Regulation.

(59) In the Parex Final Decision⁽²⁾ Latvia committed that Citadele would divest the Wealth Management Business by certain deadlines.

(60) Latvia confirmed that the Wealth Management Business has not been divested within the agreed deadlines. This constitutes a breach of the terms of the Parex Final Decision and hence a misuse of the aid granted. The Commission invites Latvia and interested parties to comment on that conclusion and to present any elements which would allow the Commission to consider whether aid obtained by Citadele could be considered compatible with the internal market if the Wealth Management Business were not to be divested separately from Citadele.

⁽¹⁾ Recital 55 of the Parex Final Decision.

⁽²⁾ See recital 73 of the Parex Final Decision.

5. CONCLUSION

The Commission concludes, in regard to the unlawful aid described in recital 21, that doubts are raised as to the compatibility with the internal market based on the information available at this time. The Commission therefore has decided to open a formal investigation procedure pursuant to Articles 13(1) and 4(4) of Regulation (EC) No 659/1999.

Moreover, the Commission concludes that the breach of commitment described in recital 23 constitutes misuse of aid. The Commission therefore has decided to open a formal investigation procedure also for misuse of aid pursuant to Article 16 of Regulation (EC) No 659/1999.

In the light of the foregoing considerations, the Commission, acting under the procedure laid down in Article 108(2) of the Treaty on the Functioning of the European Union, requests Latvia to submit its comments and to provide all such information as may help to assess the measures (in particular the compatibility of the un-notified aid), within ten working days of the date of receipt of this letter. It requests your authorities to forward a copy of this letter to the potential recipient of the aid immediately.

The Commission would draw your attention to Article 14 of Regulation (EC) No 659/1999, which provides that all unlawful aid may be recovered from the recipient.

The Commission warns Latvia that it will inform interested parties by publishing this letter and a meaningful summary of it in the *Official Journal of the European Union*. It will also inform interested parties in the EFTA countries which are signatories to the EEA Agreement, by publication of a notice in the EEA Supplement to the *Official Journal of the European Union* and will inform the EFTA Surveillance Authority by sending a copy of this letter. All such interested parties will be invited to submit their comments within ten working days of the date of such publication.'

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI